

РЕШЕНИЕ

№ 180

гр. Пловдив, 06.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ПЛОВДИВ, IX СЪСТАВ, в публично заседание на тридесети януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Николинка Г. Цветкова

Членове: Фаня Т. Рабчева Калчишкова
Руска Ат. Андреева

при участието на секретаря Пенка В. Георгиева
като разгледа докладваното от Николинка Г. Цветкова Въззивно гражданско дело № 20235300503266 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 161 от 31.10.2023г., постановено по гр. д. № 300 по описа за 223г. на Районен съд Първомай, I с., се приема за установено по иска с правно основание чл. 124, ал. 1 от ГПК във вр. с чл. 26, ал. 1, пр. 1 ЗЗД във вр. с чл. 22 ЗПК във вр. с чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, предявен от Ж. С. Г., ЕГН ***** срещу „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, че сключеният между страните Договор за потребителски кредит № ***г., е недействителен на основание чл. 22 във вр. с чл. 11, ал.1, т. 10 ЗПК. Осъжда се Ж. С. Г., ЕГН ***** да заплати на „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, следните суми: 292, 02 лева – главница по Договор за потребителски кредит № ***г., ведно със законната лихва върху тази сума от датата на подаване на насрещната искова молба – 11.07.2023г. до окончателното изплащане на вземането и сумата от 697, 98 лева – предсрочно изискуема главница, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на връчване на насрещната искова молба – 19.07.2023г. до окончателното изплащане на вземането, като исковете за главница за разликата над сумата от 292, 02 лева до предявения размер от 472, 58 лева и за заплащане на сумата от 95, 42 лева – възнаградителна лихва за периода 06.05.2023г. – 06.07.2023г. отхвърля. Остава без уважение искането на Ж. С. Г., ЕГН ***** за разсрочване на изпълнението на задължението. Осъжда „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421 да заплати на Ж. С. Г., ЕГН

*****, сумата от 121, 92 лева, представляваща сторени разноси за държавна такса.Осъжда „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421 да заплати на адв. А. З. Д. от САК на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв. сумата от 725, 76 лева за адвокатско възнаграждение.Осъжда Ж. С. Г., ЕГН ***** да заплати на „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, сумата от 159, 59 лева, представляваща сторени разноси за ДТ и юрисконсултско възнаграждение.

Против така постановеното решение е постъпила въззивна жалба вх. № 37091/04.12.2023г. на „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, представлявано от гл. юрисконсулт П. П., в частта, с която е отхвърлен предявеният насрещен иск – за разликата над присъдената главница в размер на 292, 02 лева до претендирания размер от 472, 58 лева и за сумата от 95, 42 лева – възнаградителна лихва за периода от 06.05.2023г. до 06.07.2023г., като неправилно.Оспорва се като погрешен извода на съда, че процесният договор за кредит е недействителен, поради нарушение на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, тъй като договорената неустойка била „скрита възнаградителна лихва“ и следвало да бъде включена в ГПР.Моли се за отмяна на решението в обжалваната част, вместо което да бъде постановено ново, с което насрещният иск да бъде уважен в пълния предявен размер.Претендират се разноси за юрисконсултско възнаграждение.

С писмения отговор на въззиваемата чрез пълномощника ѝ адв. А. Д. от САК, въззивната жалба се оспорва като неоснователна и се иска същата да бъде оставена без уважение, а решението на районния съд в обжалваната част да бъде потвърдено.В случай, че въззивната жалба бъде уважена, съгласно чл. 271, ал. 2 от ГПК се иска, да бъде възстановена висящността по отношение на евентуалните иски.Претендира се адвокатско възнаграждение за предоставена правна помощ.

Въззивната жалбата е подадена в срока по чл. 259 от ГПК, изхожда от легитимирано лице – ответник по главния иск и ищец по насрещния, останал недоволен от постановеното съдебно решение в обжалваната част, откъм съдържание е редовна, поради което се явява допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно чл. 269 от ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните пороци в жалбата.За нарушение на императивни правни норми съдът е длъжен да следи служебно и без да има изрично оплакване в тази насока съгласно задължителните указания, дадени с ТР № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС.

Обжалваното първоинстанционно решение е валидно и допустимо.

След анализ на събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност и съобразявайки доводите на страните, свързани с приложението на императивни правни норми, съдът намира следното:

Предявеният главен иск пред първоинстанционния съд е с правно основание чл.

22 ЗПК във вр. с чл. 11, ал. 1, т. 10 от същия закон, за приемане за установено, че Договор за потребителски кредит № ***г., сключен между страните по делото, е недействителен, поради наличието на неравноправна клауза. При условията на евентуалност се поддържа иск за признаване нищожността на клаузите на чл. 6, ал. 1 и чл. 11, ал. 1 от Договор за потребителски кредит № ***г., поради противоречие с добрите нрави. При условията на евентуалност са предявени и насрещни иски от първоначалния ответник по чл. 430, ал. 1 и ал. 2 от ТЗ във вр. с чл. 79 от ЗЗД, за заплащане на следните суми: 472, 58 лева падежираха главница по Договора за потребителски кредит № ***г., за периода 06.04.2023г. – 06.07.2023г., ведно със законната лихва върху тази сумата от датата на подаване на насрещната искова молба – 11.07.2023г. до окончателното изплащане на вземането, 697, 98 лева – предсрочно изискуема главница, ведно със законната лихва върху тази сума от датата на връчване на насрещната искова молба – 19.07.2023г. до окончателното изплащане на вземането и 95, 42 лева възнаградителна лихва за периода 06.05.2023г. – 06.07.2023г.

Не е спорно по делото, че на 05.12.2022г. между страните е сключен договор за потребителски кредит № ***, в изпълнение на който „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, като кредитор, е представило на Ж. С. Г., ЕГН *****, като кредитополучател, кредит в размер на 1 500 лева, със срок на ползване: 06.12.2023г., при месечна погасителна вноска в размер на 154 лева, ГРП 48, 77 % и обща сума за връщане 1848 лв., ГЛП 40, 39 %. Съгласно чл. 4, ал. 3 от договора, в срок до края на следващия ден от сключването му, кредитополучателят е длъжен да предостави на кредитора гаранция по кредита по реда и условията, предвидени в общите условия на договора. Банковата гаранция и гаранцията, издадена от небанкова финансова институция, трябва да бъде за сума в размер на 1848 лева, със срок на валидност до 07.12.2023г. В случай, че кредитополучателят не представи на кредитора гаранция по кредита по чл. 4, ал. 3 в установения срок и съгласно реда и условията, предвидени в общите условия по договора, той дължи на дружеството неустойка в размер на 1200 лева /чл. 6, ал. 1 от договора/. В ал. 2 на същия е предвидено, че неустойката се начислява на месец, считано от изтичането на срока по чл. 4, ал. 3. Ако срокът, за който се начислява неустойката, е по-кратък от срока между две погасителни вноски, неустойката се начислява на ден и е в размер на 1/30 от месечната неустойка – ал. 3. Начислената неустойка се заплаща заедно със следващата погасителна вноска по кредита съобразно уговорения погасителен план – ал. 5.

Районният съд е приел в решението си, че процесният договор по своята правна характеристика представлява такъв за потребителски кредит, като за неговата валидност и последици важат изискванията на Закона за потребителски кредит. В конкретния случай решаващият съд е намерил, че процесният договор формално отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, доколкото в него е посочен ГПР и

обща сума, дължима от потребителя. Така посочените техни размери обаче не съответствали на действителните, съобразно поетите от потребителя задължения. Този извод е обоснован с уговореното допълнително задължение за потребителя да заплаща неустойка при непредоставяне на гаранция, дължима на падежа на плащане на погасителните вноски по договора за кредит, при което като краен резултат следва да заплати на кредитора сума в общ размер от 3048 лева, което задължение неправилно не било калкулирано в ГПР, предвиден в договора. Това от своя страна водело до недействителност на целия договор на основание чл. 22 ЗПК. Допуснато било и нарушение при посочването на общата дължима сума от потребителя, която не кореспондирала с общия размер на задълженията по договора. В случая липсвала ясна, разбираема и недвусмислена информация в договора по см. на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, което не позволявало на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора предвид предоставените му от законодателя съответни стандарти на защита. С посочването в договора за кредит на ГПР, който не бил формиран при спазване на чл. 19, ал. 1 ЗПК, се създавало заблуждение у потребителя за финансовата тежест на кредита. С оглед уважаването на главния иск, съдът не дължал произнасяне по предявените искове при условията на евентуалност. Предвид установената недействителност на договора за кредит решаващият съд е намерил, че следва да бъде приложена разпоредбата на чл. 23 от ЗПК, при съответно приспадане на извършените плащания в общ размер 510 лева, установени с писмени доказателства по делото. Приел е, че по правилата на неоснователното обогатяване се дължи връщане на сумата от 990 лева. За разликата до претендирания размер от 472, 58 лева за главница и за размера от 95, 42 лева – претендирана възнаградителна лихва за периода 06.05.2023г. до 06.07.2023г., решаващият съд е приел, че искът е недоказан, респ. неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Изложените съображения от първоинстанционния съд досежно недействителността на процесния договор за потребителски кредит се споделят и от настоящия състав на съда. Споделят се и доводите във връзка с предявените насрещни искове. Съгласно разпоредбата на чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на посочените в нормата разпоредби, сред които е и това на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен. В цитираната разпоредба е предвидено, че договорът за потребителски кредит трябва да съдържа годишния процент на разходите по кредита, както и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора. Процесният договор за кредит формално отговоря на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, доколкото в същия е посочен лихвения процент, годишния процент на разходите и общата сума, дължима от потребителя. Размерите на същите обаче, посочени в договора, не съответстват на действителните такива съобразно поетите от потребителя задължения. Съгласно разпоредбата на чл. 19, ал. 1 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита

изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, а съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК „общ разход по кредита за потребителя“, са всички разходи по кредита, вкл. лихви, комисионни, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, вкл. разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит. Съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК годишният процент на разходите по кредита, не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения. Посочената разпоредба е създадена за защита на икономическите интереси на потребителя като по-слабата страна в правоотношението при сключване на договор за потребителски кредит и целта на същата е да не се допуска той да заплати за предоставения му кредит необосновано високо възнаграждение на кредитора. Съгласно разпоредбата на чл. 19, ал. 3, т. 1 от ЗПК при изчисляване на годишния процент на разходите по кредита не се включват разходите, които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит, но посочената разпоредба се отнася за неизпълнение на основното задължение на потребителя – да върне предоставения му кредит, а не за неизпълнението на други задължения. Да се приеме обратното означава, да се допусне възможност за заобикаляне на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК чрез предвиждане в договора на разходи за неизпълнение на задължения, различни от задължението за връщане на кредита, размерът на който да не се включва в ГПР. В процесния случай е налице именно такава хипотеза, тъй като е уговорено задължение за потребителя да учреди обезпечение и неустойка за неизпълнението му, разходите за която не са взети предвид при изчисляване на посочения в договора годишен процент на разходите, в резултат на което последният не съответства на действителния такъв, определен съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК и изразяващ общите разходи по кредита. Поради това и според настоящия състав договорките, при които е сключен процесния договор, са във вреда на потребителя, не отговарят на изискването за добросъвестност и водят до значително неравновесие между правата и задълженията на кредитора и потребителя, като същите се явяват неравноправни клаузи по см. на чл. 143, ал. 1 от ЗЗП. Непредоставянето на обезпечение не води до претърпяването на вреди от кредитора, който съгласно разпоредбата на чл. 16 от ЗПК преди сключване на договора за кредит, следва да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и да прецени дали да му предостави кредит без обезпечение при спазване на императивната норма на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, като риска от невръщането на кредита следва да се калкулира в уговорената по договора лихва. В случая уговорената в процесния договор неустойка за непредоставяне на обезпечение няма обезпечителна,

обезщетителна или санкционна функция, както се посочи по-горе, а целта на същата е да се предвиди допълнително възнаграждение за кредитора за предоставянето на сумата /т. нар. скрита възнаградителна лихва/, уговорено в противоречие с принципите на справедливостта в гражданските и търговските отношения и с разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне на изискванията на закона, е нищожна. В случая е налице заобикаляне на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, ограничаваща максималния размер на годишния процент на разходите по кредита, а посочените в договора проценти на възнаградителната лихва и на годишния процент на разходите, не съответстват на действително уговорените такива и са нищожни. Поради това за потребителя в процесния случай не съществува яснота относно точния размер на задължението му и общата стойност на кредита. Посочването в договора за кредит на по-нисък от действителния ГПР представлява невярна и подвеждаща информация относно общите разходи по кредита и попада в обхвата на чл. 6, § 1 на Директива 2005/29/ЕО, което е още едно основание за приемане на клаузата относно общата сума, дължима от заемателя, за неравноправна и влечаща цялостна недействителност на договора по см. на чл. 4 от Директива 93/13/ЕО.

В решението на СЕС по дело C-453/10 от 15.03.2012г., постановено по отправено преюдициално запитване, е прието, че търговска практика, състояща се в посочването в договор за кредит на по-нисък от действителния годишен процент на разходите, трябва да се окачестви като „заблуждаваща“ по см. на чл. 6, § 1 от Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11.05.2005г. относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и за изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, Директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Регламент /ЕО/ № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета, доколкото тя подтиква или е възможно да подтикне средния потребител да вземе решение за сделка, което в противен случай не би взел. Установяването на нелоялния характер на такава търговска практика представлява един от елементите, на които по силата на чл. 4, § 1 от Директива 93/13 компетентният съд може да основе преценката си за неравноправния характер на договорните клаузи относно цената на отпуснатия потребителски кредит. С оглед на това в случая следва да се приеме, че липсва част от задължителното съдържание на договора за кредит, вкл. посочване на действителния лихвен процент, действителният ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит. Поради това договорът е изначално недействителен на основание чл. 22 от ЗПК и съгласно чл. 23 от ЗПК потребителят следва да върне чистата стойност на кредита, т. е. непогасената част от главницата. Тази сума, както правилно е отбелязал районния съд, се дължи по правилата на неоснователното обогатяване – връщане на дадено при начална липса на основание, а именно

недействителен договор за кредит. Като е съобразил извършените плащания от кредитополучателя районният съд правилно е приел също, че за разликата над доказаният размер, претендирана като част от главницата и като възнаградителна лихва, искът следва да бъде отхвърлен.

Предвид гореизложеното решението в обжалваната част следва да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно, а въззивната жалба като неоснователна следва да се остави без уважение.

С оглед изхода на делото пред настоящата инстанция в полза на пълномощника на въззиваемата следва да се присъди възнаграждение по чл. 38, ал. 2 от ЗА в размер на 480 лева с ДДС, който размер настоящият състав намира за съответстващ на фактическата и правна сложност на делото и на материалния интерес, защитаван във въззивното производство.

По изложените съображения Пловдивският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 161 от 31.10.2023г., постановено по гр. д. № 30 по описа за 2023г. на Районен съд Първомай, I с., в частта, с която се отхвърля иска на „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ № 3 (Литекс Тауър), ет. 10, с процесуален представител гл. юрисконсулт П. П. срещу Ж. С. Г., ЕГН ***** от гр. ***, за разликата над сумата от 292, 02 лева до предявения размер от 472, 58 лева главница по договор за потребителски кредит № ***г., сключен между страните по делото и за заплащане на сумата от 95, 42 лева – възнаградителна лихва за периода 06.05.2023г. – 06.07.2023г., като неоснователен.

В останалата част решението не е обжалвано и е влязло в законна сила.

ОСЪЖДА „Неткредит“ ООД, ЕИК 201253421, със седалище и адрес на управление: гр. София, ул. „Лъчезар Станчев“ № 3 (Литекс Тауър), ет. 10 да заплати на адвокат А. З. Д. от САК на основание чл. 38, ал.1, т. 2 от ЗА, сумата от 480 лв. – адвокатско възнаграждение за въззивното производство.

Решението е окончателно и не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____